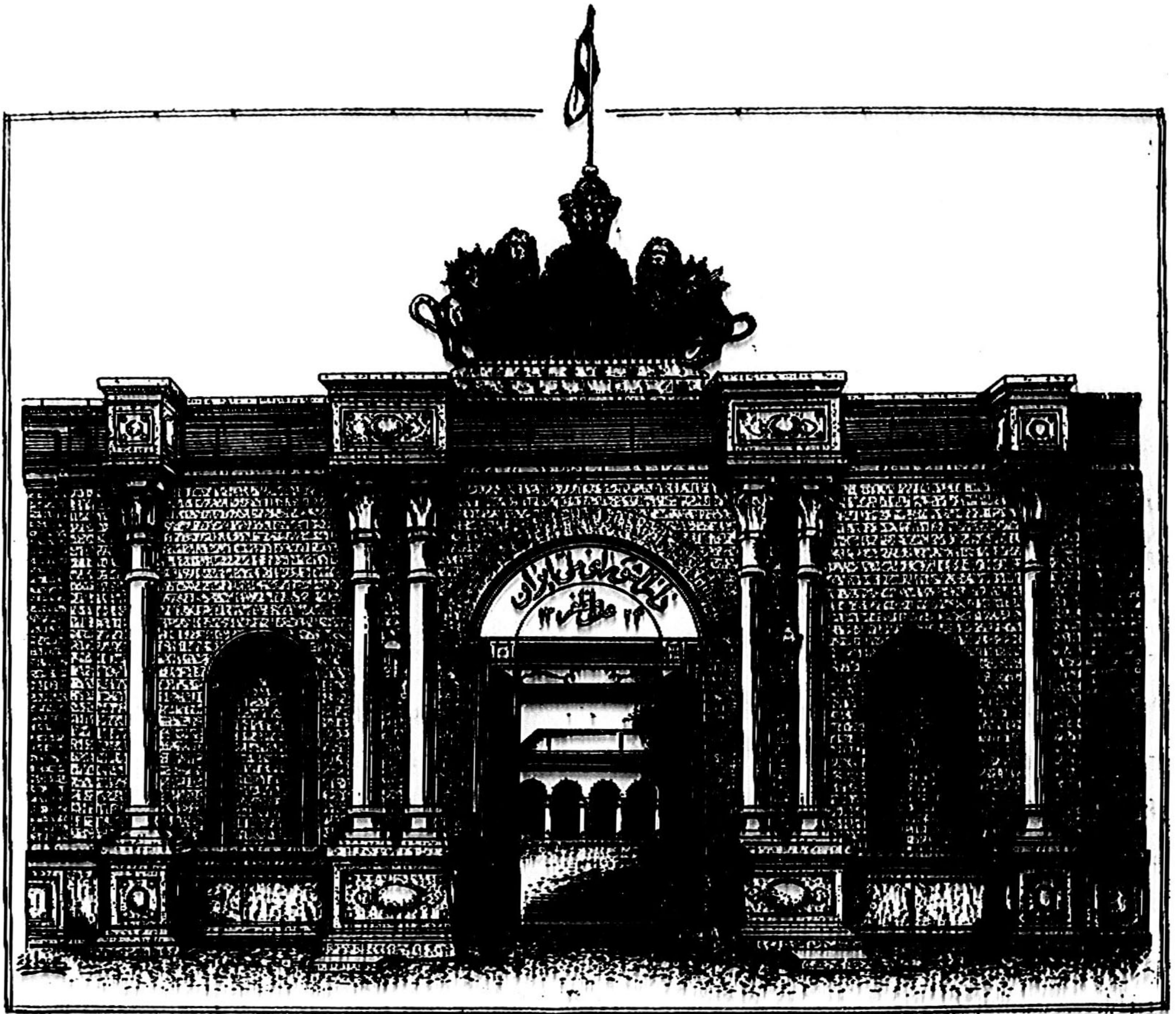

<p>جلسه ۸۴</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره پنجاهم</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جاسه يكشنبه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۷ شوال المکرم ۱۳۴۵</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود یس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارجہ « دوازده تومان قیمه تک شماره يك فران</p>

فهرست مندرجات

عمره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	اقتراع شعبات شش گانه	۹۴۹	۹۵۰
۲	مذاکرات نسبت به پیشنهادهای اداره مباشرت راجع با اجازه پرداخت تنمه اضافه حقوق مصوبه برای اعضاء و اجزای مجلس از ابتدای سال ۱۳۰۵ و تصویب آن	۹۵۰	۹۵۴
۳	بقیه شور نسبت بنجر کمیسیون بودجه راجع باعتبارات مالی سنه ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶	۹۵۴	۹۶۲
۴	وزارت عدلیه (از ماده ۵ الخ) و تصویب آن	۹۶۲	۹۶۹
۵	مذاکره نسبت بنجر کمیسیون بودجه راجع به اضافات بودجه ۱۳۰۵ و وزارت معارف و تصویب آن	۹۶۹	۹۷۰
۶	قانون اجازه پرداخت تنمه اضافه حقوق مصوبه اعضاء و اجزای اداری مجلس از آغاز سال ۱۳۰۵	۹۷۰	—
۷	قانون اعتبار بودجه سنه ۱۳۰۶ و سایر اعتبارات مربوطه بسنه مالی ۱۳۰۵	۹۷۰	۹۷۱
۸	وزارت عدلیه	۹۷۱	—
۹	قانون بودجه اضافی سنه ۱۳۰۵ و وزارت معارف	۹۷۲	—

مذاکرات مجلس

دوره شانزدهم تقدیبه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق ۷ شوال المکرم ۱۳۴۵

جلسه ۸۴

غائبین جلسه ۸۳
غائبین با اجازه جلسه ۸۳ - آقايان : موقر - افشار
ضياء - حشمتی - محمد آخوند - بالیزی - ميرزا ابراهيم
خان قرام - عباس ميرزا - افسر - حاج ميرزا مرتضی

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر برپاست
آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس روز گذشته را آقای
بنی سلیمان قرائت نمودند)

میرزا عبدالحسین .

غائبین بی اجازه - آقابان : علی خان اعظمی - فومنی احمد - نوبخت - بهار - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک - حاج آقا حسین .

دیر آمدگان با اجازه - آقابان : محقق - روحی ذوالقدر - دشتی - عصر انقلاب - محمود رضا - زنگنه دیر آمدگان بی اجازه - آقابان : عراقی - زوار - نجومی امام جمعه اهر - میرزا حسن خان وثوق - ملک آرائی رئیس - صورت مجلس ابرادی که ندارد ؟

(گفتند خیر)

شیروانی - دستور .

رئیس - صورت مجلس تصویب شد . دستور خبر کمیسیون بودجه راجع به عدلیه است ولی پیشنهادی رسیده است قرائت میشود بعد تکلیفش معین میشود .

(پیشنهاد مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی - مستدعی است ماده واحده پیشنهادی اداره مباشرت در درجه اول جزو دستور شود . کیخسرو شاهرخ .

ارباب کیخسرو - قبل از عید که آن اعتبار متمم بودجه هزار و سیصد و پنج از مجلس گذشت نسبت باضافه حقوق مستخدمین . وزارت مالیه بلك نظری دارد و اظهار میشود که باید (بابت هزار و سیصد و پنج) تصریح شود این است که برای رفع اشکال ماده واحده بقید دو فوریت از طرف اداره مباشرت پیشنهاد شده است و چون درخواست این قسمت مخلوط شده است با درخواستهای دیگر و تمام در خواستها برای این قسمت معطل مانده است و تمام کارهای ادارات آن است استدعا دارم چون در تعقیب همان اعتبار مصوب است و بلك رأی بیشتر لازم ندارد در درجه اول جزو دستور شود که رفع اشکال بشود .

رئیس - مخالفی ندارد ؟

(گفتند خیر)

رئیس - بدو شعبات را معین میکنیم بعد داخل

دستور میشود .

عده حاضر در مرکز صد و ده نفر است بهر شعبه هیچکس نفر نمیرسد مگر شعبه اول و دوم که هر کدام باید نوزده نفر عضو داشته باشد .

(آقای امیرحسینخان اقتراح نمودند و شعب سته برترتیب ذیل معین گردید)

شعبه اول آقابان : محدودی میرزا - نابت - محمود رضا - ذوالقدر - امامی - میرزا صادق خان خواجوی - یحیی خان زنگنه میرزا سید مهدی مهتمد - معظمی - ملک مدنی - مدرس عصر انقلاب - طباطبائی وکیل - احتشامزاده - خطیبی میرزا حسنخان ابراهیمی - جهانشاهی - ارباب کیخسرو

شعبه دوم آقابان : مفتی - محمد هاشم میرزا افسر - اسکندری - شیروانی - دکتر سنک - آوائس خان مساعد میرممتاز - میرزا حسنخان وثوق - میرزا ابراهیم خان الحمی - جلایی - آقاسید جواد محقق - میرزا حسنخان اسفندیاری

امیرحسینخان ایلخانی - آیه الله زاده خراسانی - مهدوی میرزا عبدالباقی جمشیدی - نفاة الاسلامی - طباطبائی دیبا شعبه سوم آقابان : میرزا ابراهیم خان قوام - پیر لیا

زوار - آقا سید حسین آقابان - حائری زاده - تیمور ناس - فیروز آبادی - نظام مافی - میرزا احمد خان بدر - نظامی - میرزا عبدالله خان وثوق - سلطان محمد خان عامری - شیخ الاسلام ملابری - دولتشاهی - دکتر لقمان - آقاسید

علی اکبر آیه الله زاده - کی استوان - حسنعلی خان فرمند . شعبه چهارم آقابان : نجومی - اعتبار - عباس میرزا فرمانفرمائیان - میرزا هاشم آشتیانی - میرزا حسنخان مستوفی - تقی زاده - علی خان حیدری - میرزا حسینخان وزیر - نوبخت - دادگر - یاسائی - آقاسید یعقوب - دکتر رفیع

خان امین - زعیم - سهراب خان ساکینیان - حاج شیخ عبدالرحمن صالحی - دکتر مصدق - بامداد . شعبه پنجم - آقابان : کازرونی - عدل - ملک

ارج میرزا پور تیمور - ملک آرائی - حاج آقا رضارفع - حاج میرزا حبیب الله امین - نگهبان - حقنویس - فهیمی -

شربت زاده - اسکندر خان مقدم - دیوان بیکی - میرزا ابراهیم امام جمعه اهر - بنی سلیمان - بهبهانی - مرآضی قلیخان بیات - حاج آقا اسمعیل عراقی - آقا زاده سبزواری . شعبه ششم - آقابان : آقا علی زارع - دکتر طاهری حاج میرزا علی اکبر امین - آقا شیخ محمد علی امام جمعه شیراز - آقا سید محمد تقی طباطبائی - دشتی - والی زاده جوانشیر - حاج شیخ بیات - لبقوانی - امیر تیمور کلای - میرزا حسن خان مخبر فرهمند - فرشی آقا سید کاظم یزدی - عمادی - میرزا ابراهیم آشتیانی غلامحسین میرزا مسعود - افشار - اسدی .

رئیس - فعلاً مذاکرات راجع به فوریت است . راجع بیک فوریت یعنی عدم ارجاع به کمیسیون . آقای آقا سید یعقوب .

آقا سید یعقوب - بنده نظر باینکه سابقه نشود عرض میکنم برای اینکه باید لوایح پیشنهادی اداره مباشرت به کمیسیون محاسبات برود و کمیسیون مخبرش باید بمجلس راپورت بدهد . حالا بنده نمیدانم چرا اینطور شده است . و حقیقتاً این مسئله را که بنده عرض میکنم استفساری است که از مجلس میکنم که آیا اداره مباشرت بدون ارجاع به کمیسیون محاسبات و خبر دادن کمیسیون محاسبات می تواند بمجلس پیشنهادی بکند یا نه ؟ از این جهت بود که این عرض را کردم که رفع اشتباه بشود نه اینکه خواسته باشم مخالفت کنم .

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - پیشنهاد لایحه هیچ فرق ندارد چه وزراء پیشنهاد کنند یا درباره مجلس از اداره که مربوط باوست در هر موقع ممکن است پیشنهاد شود (بعضی از نمایندگان - صحیح است) و راجع باین قسمت بخصوص هم هیچ ضرورت نداشته است که بکمیسیون برود چون سابقه اش در کمیسیون محاسبات تصویب شده است و بلك چیز تازه نیست که اداره مباشرت بدون ارجاع به کمیسیون محاسبات خواسته باشد لایحه تقدیم مجلس بکند (نمایندگان - صحیح است) این در واقع توضیح و تفسیر همان چیزی است که کمیسیون محاسبات قبلاً تصویب کرده است . بمجلس هم آمده مجلس هم تصویب کرده است . منتهی بلك توضیحی لازم داشته است که بعرض مجلس شورای ملی رسانند والا بلك خرج تازه نیست که پیشنهاد شده باشد و به کمیسیون محاسبات زرفته باشد .

مقام منبع مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه نظر باینکه نسبت بقانون متمم بودجه سال ۱۳۰۵ مجلس شورای ملی مصوبه هفتم اسفند ۱۳۰۵ و زارتالیه لازم میداند که اولاً نسبت باضافه حقوق صریحاً تعیین شود از چه تاریخ منظور است و ثانیاً مطابق ماده ۲۷ قانون محاسبات عمومی تشخیص داده شود از چه محل باید پرداخت نظر باینکه بودجه مجلس شورای ملی هیچگاه مشمول قانون محاسبات عمومی نبوده و تعیین محل برای پرداخت بودجه مجلس از مسامحات وزارتالیه بوده و هست این اعتراض مورد ندارد ولی نسبت باضافات حقوق با آنکه منظور مجلس شورای ملی واضح بوده معذرتاً برای رفع اشکال ماده واحده ذیل را با قید دو فوریت تقدیم نموده تصویب آنرا مستدعی است .

ماده واحده - مبلغ نه هزار و هفتصد و يك تومان تنمۀ اضافه حقوق مصوبه برای اعضاء و اجزای مجلس (علاوه بر اعتباری که اداره مباشرت در ضمن بودجه ۱۳۰۵ مصوبه ۲۹ دی ۱۳۰۴ داشته است) مطابق رتبه های مشخصه از آغاز سال ۱۳۰۵ منظور و نادیه خواهد شد .

بمصرفه - کشور تقاعد اعضاء و مستخدمین اداری

رئیس - لایحه پیشنهادی اداره مباشرت قرائت میشود (باین ترتیب خوانده شد)

مقام منبع مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه نظر باینکه نسبت بقانون متمم بودجه سال ۱۳۰۵ مجلس شورای ملی مصوبه هفتم اسفند ۱۳۰۵ و زارتالیه لازم میداند که اولاً نسبت باضافه حقوق صریحاً تعیین شود از چه تاریخ منظور است و ثانیاً مطابق ماده ۲۷ قانون محاسبات عمومی تشخیص داده شود از چه محل باید پرداخت نظر باینکه بودجه مجلس شورای ملی هیچگاه مشمول قانون محاسبات عمومی نبوده و تعیین محل برای پرداخت بودجه مجلس از مسامحات وزارتالیه بوده و هست این اعتراض مورد ندارد ولی نسبت باضافات حقوق با آنکه منظور مجلس شورای ملی واضح بوده معذرتاً برای رفع اشکال ماده واحده ذیل را با قید دو فوریت تقدیم نموده تصویب آنرا مستدعی است .

ماده واحده - مبلغ نه هزار و هفتصد و يك تومان تنمۀ اضافه حقوق مصوبه برای اعضاء و اجزای مجلس (علاوه بر اعتباری که اداره مباشرت در ضمن بودجه ۱۳۰۵ مصوبه ۲۹ دی ۱۳۰۴ داشته است) مطابق رتبه های مشخصه از آغاز سال ۱۳۰۵ منظور و نادیه خواهد شد .

بمصرفه - کشور تقاعد اعضاء و مستخدمین اداری

رئیس - مخالفی ندارد ؟

(گفتند خیر)

رئیس - بدو شعبات را معین میکنیم بعد داخل

رئیس - آقای دادگر

دادگر موافقم .

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم .

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده بعضی عرایض داشتم در زمینه مخالفت ولی محاله از روی بعضی نظرها مخالفت نمیکم باشد ناموقع دیگر .

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بنده با اساس مطلب مخالف نیستم ولی بنظر اشکال نظامنامه دارد . زیرا کمیسیون محاسبات که يك راپورتی نداده و يك تقاضائی نکرده است . بالاخره اين يك لایحه قانونی نیست که دولت داده باشد يك و کيلي که آقای ارباب باشند این طرح را پیشنهاد کرده اند . حالا نمیدانم آیا این را میشود مطرح کرد و تقاضای فوریت نمود بدون اینکه پانزده نفر آن را امضا کرده باشند یا نه

ارباب کیخسرو - بنده بعنوان وکالت امضا نکرده ام بعنوان اداری است .

یاسائی - چنین سابقه که نبوده و در نظامنامه چنین چیزی نیست .

رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم که . گمان بنده این است که این مذاکراتی که میشود مربوط بماده است . فوریت غالباً برای این است که يك قضیه احساس میشود که لازم است زودتر از قضایای متعارفی بگذرد و اگر هم مذاکراتی میشود راجع باین قسمت باید بشود بعد هم راجع بخود ماده البته اگر مذاکراتی هست باید بشود . و اینکه آقای یاسائی فرمودند که آقای ارباب امضاء فرمودند ایشان بسمت يك و کيلي امضاء نکرده اند ایشان بسمت ریاست اداره مباشرت امضاء کرده اند نظائر هم گمان میکنم داشته

باشد بعلاوه این مسئله را مجلس شورای ملی تصویب کرده است و این مسئله يك توضیحی است در واقع نسبت بآن مصوبات سابق مجلس و بنظر بنده اشکالی ندارد رئیس - رأی گرفته میشود آقایانیکه فوریت را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده واحده مجدداً قرائت میشود .

(ماده واحده بالضام تبصره به ترتیب سابق قرائت شد)

امامی - در فوریت دارد .

رئیس - دو فوریت لازم ندارد چون راجع بیودجه است يك فوریت کافی است

بعضی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده اولاً توجه آقای ارباب را بيك نکته جلب میکنم و آن این است که بنده مخالف با این نیستم ولی همانطور که آقای یاسائی فرمودند مادر مقام تحقیق بودیم که این ترتیب چطور است . بنده عرض میکنم لوایحی که در مجلس مطرح میشود باید بعنوان طرح قانونی باشد که پانزده نفر آنرا امضا کرده باشند یا از کمیسیون مرتبطه بمجلس بیاید یا از طرف وزیر بمجلس تقدیم شود یعنی از طرف دولت . این هم نظامنامه است ملاحظه فرمائید و الا بنده در اساسش مخالف نبودم و نظرم این بود که این مسئله بان جریانی که داشته است یعنی بهمان جریان طبیعی و قانونی باشد و از طرف اداره مباشرت این پیشنهاد برود به کمیسیون محاسبات و از کمیسیون بمجلس راپورت داده شود . باز هم عرض میکنم بنده مخالف نیستم خدا شاهد است که بنده مقصودم این است که آن جریان طبیعی و قانونی کار از دست مادر نرود . ما باید رعایت نظامنامه را هم میکنیم . حالا دوره

هفتم است که

بکنفر از نمایندگان - دوره ششم است .

آقا سید یعقوب - بی دوره ششم است . باید حفظ نظامنامه بطور کامل بشود . بنده از این نقطه نظر خواستم سؤال کنم و بکنفر هم جواب تحقیقی بن نداد . آقای دادگر فرمودند سابقه دارد . بنده که چنین سابقه را ندیده ام و یاد ندارم بعلاوه اگر هم سابقه داشته باشد نظامنامه اینجا است ما باید نظامنامه را نگاه کنیم . آقا فروخ مسئله را باید در دست داشت اگر می فرمائید مسئله ایست که نمیشود بکمیسیون برود . چرا نمیشود ؟ حالا برود بکمیسیون در اینجا تنظیم شود و پس فردا خبرش بیاید بمجلس مجلس هم کاملاً رأی میدهد . بنده هم نظرم فقط این بود که مطلب از جریان طبیعی و قانونی خودش نخلف نکند و الا بنده ابدأ مخالفت نداشتم . چرا مخالفت نداشتم ؟ چون من علاقه مند هستم بادارات مجلس چون يك اداراتی هستند که حقیقه زحمت می کشند . صبح ، شب ، وقت ، بیوقت ، همه اش کار می کنند بنده چطور بگویم بآنها اضافه ندهند در صورتیکه جا های دیگر آن اندازه داده میشود . لیکن از آنطرف هم باید روی جریان قانونی باشد

رئیس - آقای دادگر

دادگر - بنده درست بیاد ندارم و موردش درست نظرم نیست ولی یادم میآید که آقای ارباب کیخسرو در دوره پنجم يك همچو چیزی را پیشنهاد کردند و گذشت ولی حافظه ام وفا نمی کند که چه وقت بود یعنی موردش درست در نظرم نیست بعلاوه قبلاً هم عرض کردم که این اشکالی ندارد و تقریباً تفسیر و ترجمه يك چیز مصوبی است . اداره مباشرت هم یکی از ادارات مجلس شورای ملی است . رئیس آنها بعنوان متصدی این شغل این پیشنهاد را کرده است و آن سابقه هم که عرض کردم نظر بنده را خیلی جلب کرده است ولی درست نظرم

نیست و البته خود آقای رئیس بیشتر باین قبیل قضایا متذکر هستند و همانطور که عرض کردم بنظر بنده این ماده تفسیر است و اشکالی ندارد که باین وضعیت بگذرد . رئیس - اساس مطلب را در اینکه از طرف اداره مباشرت ممکن است پیشنهادی بشود یا نه . همانوقتی که بفوریت رأی دادید تصویب گردید . حالا باید در ماده واحده مذاکره بشود . آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای عدل

عدل - موافقم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - موافقم

رئیس - آقای مدرس

مدرس - بنده مخالفتی ندارم الا اینکه باید يك چیز را فهمید بعد رأی داد و آن مسئله این است که اداره مباشرت منزله و زرمالیه مجلس است و بودجه مجلس را باید او پیشنهاد کند ولی توضیحی که وزارت مالیه خواسته بر نندود جزء داشت : یکی اینکه از چه وقتی باید این پول را داد ؟ البته مجلس رأی داده است و باز هم رای میدهد . یکی اینکه از چه محلی باید داد ؟ این را اگر در بونه اجمال بگذاریم و محل آنرا معین نکنیم آنوقت وزارت مالیه محل را خودش معین میکند ؟ بنا بر این عقیده بنده این است که باید آن سؤال را يك جوابی برایش فکر کرد یاسائی - از اعتبار مجلس .

مدرس - بسیار خوب فرمائید از اعتبار . بنده هم قبول دارم زیرا همین قسم که او سؤال کرده است باید جواب بدهیم و در بونه اجمال نگذاریم . این ترتیب به عقیده بنده صحیح نیست . و لو اینکه فرمائید از اعتبار مجلس یا از مسئله اضافه عایدات . در هر حال باید این رفع اجمال را مجلس شورای ملی بکند . حالا دیگر هر طور صلاح میدانید رفتار نمائید .

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - بطوریکه در مقدمه لایحه عرض شده است اعتراض وزارت مالیه هیچ مورد ندارد. کدام وقت مجلس برای بودجه خودش محل معین کرده است که این دفعه تعیین کند؟ اگر این اساس باشد مجلس هر وقت بخواهد بودجه خودش را تصویب کند محل هم باید برایش منظور کند و بعد رأی بدهد. چیزهای دیگری که مجلس تصویب می کند و دولت می آورد اینجا واقعاً برای هر قسمتی محل تعیین میکنند؟ تعیین محل باوزارت مالیه است و بنده جز يك ایجاد مشکلاتی از طرف وزارت مالیه چیز دیگری نمی بینم و عقیده ام این است که اگر بخواهیم این سابقه را بگذاریم همیشه دچار مشکلات می شویم وبعلاوه يك سکنه ولطمه به استقلال مجلس وارد خواهد آمد

بعضی از نمایندگان - صحیح است .

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - موافقم

رئیس - دیگر مخالفی نیست ؟

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - رأی گرفته می شود به ماده واحده بااوراق

آقایانیکه تصویب میکنند اوراق سفید خواهند داد .

فیروز آبادی - بنده پیشنهادی کرده ام

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی قرائت میشود .

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که از اول سنه ۱۰۰۶ داده شود .

فیروز آبادی - هزار و سیصد و شش .

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض میکنم بعضی چیزها را مجلس

تصویب میکند و يك پوهالی داده می شود و این پوهلا

معلوم نیست از کجا است . مثلاً ما يك تصویبی کرده ایم که فلانقدر به عدلیه برسد ولی برای آنیه است اما این راجع به گذشته است . در گذشته يك خرجهایی شده و دیگر محلی نیست وقتی که پول نیست بنده عقیده ندارم که از هزار و سیصد و پنچ داده شود . وزارت مالیه حق دارد که میگوید محل آنرا معین کنید . این بود که بنده پیشنهاد کردم از هزار و سیصد و شش داده شود و میخواهم از مستخدمین مجلس استرحام کنم و خواهش کنم که از گذشته ها صرف نظر کنند و حالا که میخواهند بگیرند از هزار و سیصد و شش بگیرند وراضی نشوند ده هزار تومان پول خرج شود برای آنها هم ضرری ندارد و نمکن است این ده هزار تومان ها جمع شود و يك کار کلی در این مملکت بشود .

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - اولاً مجلس رایی که داده است راجع به هزار و سیصد و پنچ است و گهات نمیکم مجلس از رأی خودش بازگشت کند و راجع به تعیین محل هم عرض کردم جز ایجاد يك مشکلی چیز دیگری نیست . مجلس صد و چهل و دو هزار تومان از بودجه سال گذشته اش کمتر گرفته است . دیگر چه محلی میخواهید داشته باشد .

رئیس - رأی گرفته می شود به پیشنهاد آقای فیروز آبادی ولی چون کمیسیون نیست بقابل توجه بودن رای نمیگیریم رای قطعی میگیریم . آقایانیکه پیشنهاد ایشان را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(آقای فیروز آبادی قیام نمودند)

رئیس - رد شد . رأی گرفته می شود به ماده

واحد با اوراق بزرگی که عرض شد .

(اخذ آراء بعمل آمد و ۸۲ ورقه سفید تعداد شد)

اسامی رأی دهندگان - آقایان : ثابت - امام جمعه شیراز

- محمود رضا - کی استوان - احتشام زاده - میرزا احمد

خان بدر - دادگر - دکتر سنک - شیروانی - اسدی

عصر انقلاب - غلامحسین میرزا - زعیب - اسفندیاری - میرزا سید علی عمادی - بهبهانی - میرزاهاشم آشتیانی - معتمدالتولیه - میرزا حسن خان ونوق - آوانس خان مساعد - ثقة الاسلام بروجردی - امام جمعه اهر - عباس میرزا فرمانفرمائی - ثقة الاسلامی - طباطبائی دیبا - شریعت زاده - دولتشاهی - میرزا محمدعلیخان نظام مافی مرتضی قلیخان بیات - میرزا عبدالله خان ونوق - جلایلی یاسائی - حاج علی اکبر امین - حاج شیخ عبدالرحمن صالحی بنی سلیمان - میرزا سید احمد خان اعتبار - میرزا عبدالباقی میرزا صادق خان خواجوی - ملک ابرج میرزا پور تیمور حیدری - مخبر فرهمند - امیر تیمور کلالی - فرشی - دیوان بیگی - جوانشیر - آقازاده سبزواری - نظامی - اسکندری - سلطان محمد خان عامری - حاج میرزا حبیب الله امین - ارباب کیخسرو - افشار - سهراب ساکینیان - وکیلی طباطبائی - لیقوانی - حائری زاده نکهبان - شیخ الاسلام ملابری - اسکندر خان مقدم میرنماز - امیر اسدالله خان عامری - ملک آرائی ابراهیمی - حقنویس - میرزا ابراهیم خان قوام زوار عراقی - سید کاظم بزدی - امیر حسین خان - نجومی ذوالقدر - فهیمی - محمد ولی میرزا - افخمی - دکتر رفیع امین - یحیی خان زنکنه - اعظمی - عدل - آقا علی زارع - دکتر لقمان - میرزا حسین خان وزیری - عطاءالله خان روحی - مفتی

رئیس - عده حضار صد . باهشتاد و دو رأی تصویب

شد . خبر کمیسیون بودجه راجع به عدلیه مطرح است در ماده پنجم مذاکرات شد و آقایان مذاکرات را کافی دانستند يك پیشنهادی هم شده بود که رای گرفته نشده است یعنی پیشنهادی بود که یکی از آقایان کرده بودند آقای وزیر عدلیه هم قبول کرده بودند رای گرفته میشود به آن پیشنهاد بعد به ماده پنج با تبصره رای میگیریم . ماده پنجم قرائت میشود .

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده پنجم - وزارت مالیه مجاز است مبلغ هشت هزار و هشتاد و چهار تومان بابت تشکیلات جدید که در ۱۳۰۵ از محل اعتبار دولت و از اختیار تبصره مصوبه مجلس شورای ملی در شش ماهه اول سال پرداخته شده و در شش ماهه آخر سال هم نیز باید پرداخته شود به وزارت عدلیه نادیده نماید .

تبصره - معادل سه هزار و پنجاه و چهار تومان حقوق چهار نفر مفتشین وزارت عدلیه علاوه بر اعتبار فوق به وزارتخانه مزبوره پرداخته خواهد شد .

رئیس - پیشنهادی بود که آقای یاسائی فرموده بودند و آقای وزیر عدلیه قبول کردند .

وزیر عدلیه - اجازه میفرمائید ؟

رئیس - بفرمائید .

وزیر عدلیه - يك کلمه بود که به بنده تذکر دادند باید اینجا اضافه شود (پرداخته شده یا میبایستی پرداخته شود) یا (و باید پرداخته شود) .

امیر حسینخان - اضافه شده

رئیس - در حاشیه اضافه شده قرائت نکردند .

(ماده پنجم مجدداً بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۵ - وزارت مالیه مجاز است مبلغ هشت هزار و هشتاد و چهار تومان بابت تشکیلات جدید که در ۱۳۰۵ از محل اعتبار دولت و از اختیار تبصره مصوبه مجلس شورای ملی در شش ماهه اول سال پرداخته شده و باید پرداخته شود

وزیر - عدلیه یا میبایستی پرداخته شود .

مجدداً ماده با تبدیل عبارت (و باید پرداخته شود) به عبارت (میبایستی پرداخته شود) قرائت شد

رئیس - اینطور صحیح است ؟

وزیر عدلیه - بلی .

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده چون در آخر جلسه آن دفعه

نبودم این تبصره مصوبه مجلس را نفهمیدم در چه بوده در تشکیلات بوده؟ یا در دادن حقوق بوده؟ و از اختیار تبصره مصوبه مجلس شورای ملی در شش ماهه اول سال پرداخته شده در چه بوده است؟

رئیس - یاد آور میشوم که در باب ماده پنج آن شب مذاکرانی شد و به کفایت مذاکراتهم رأی داده شد فقط چیزیکه باقی مانده است رأی به ماده است رأی میگیریم به ماده با تبصره که قرائت شد آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در ماده شش هم همینطور مذاکرات کافی شد. رأی آن مانده. ماده قرائت و رأی گرفته میشود

(بشرح ذیل قرائت شود)

ماده ۶ - وزارت مالیه اجازه داده میشود قروض وزارت عدلیه رایبابت خرید ملزومات برای مرکز ولایات و عیدی مستخدمین جزء و تفاوت مخارج محبوسین و غیره که در ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ تعهد نموده به مبلغ دوازده هزار و پانصد و نود و دو تومان و سه قران و چهار صد دینار پرداخت نماید.

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده ۶ آقایانی که تصویب میفرمایند قیام کنند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده الحاقیه پیشنهادی آقای بیات. قرائت می شود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم؛
ماده - وزارت عدلیه مکلف است که بودجه مشروحه خود را تا آخر خرداد ۱۳۰۶ تهیه و به مجلس شورای ملی تقدیم نماید.

رئیس - آقای بیات

مرتضی قلیخان (بیات) - نظر باینکه در این لایحه که پیشنهاد و تصویب شده در ماده ۳ اختیار داده شده است که وزارت مالیه به وزارت عدلیه آن بودجه هائی که در سنه ۱۳۰۵ میپرداخته بطور اعتبار بپردازد. و مدت هم برای آن معین نشده یعنی بطور کلی برای ۱۳۰۶ نوشته شده که از اول ۱۳۰۶ تا آخر ۱۳۰۶ این ترتیب مجرا شود. البته نظر باینکه در قسمت اول آقای وزیر عدلیه يك کار هائی میخواهند بکنند و مجلس هم يك اختیاراتی به ایشان داده که يك اقداماتی بکنند بایستی از حیث بودجه هم دستشان باز باشد که بتوانند آن اختیارات را بموقع اجرا بگذارند. بنده در آن قسمت اولش هیچ اعتراضی ندارم ولی چون آن اختیارات محدود است. اختیاراتی که در باب تغییر اشخاص داده شده است چهار ماه است، اختیارات کمیسیونها هم چهار ماه است و شش ماه هم باید آزمایش شود و بعد از شش ماه به مجلس پیشنهاد شود. از این نقطه نظر که آن قانون در بیست و هفتم بهمن تصویب شده و مدت چهارماهش آخر خرداد منقضی میشود. بنده بودجه را هم اینطور پیشنهاد کردم که تا آخر خرداد که آن اختیارات را دارند به نظر خود آقای وزیر عدلیه هر اصلاحی تا کم و زیادی که دارد ترتیب بدهند و تا آخر خرداد که مدت آن اختیارات سر میرود بودجه را بطور مشروح و مفصل بطوری که اصلاح کرده اند به مجلس تقدیم کنند و بودجه بطوری عادی و بطوری که مال سایر وزارتخانه ها را مجلس ملاحظه میکنند و رسیدگی میکند این بودجه هم از نظر مجلس بگذرد.

وزیر عدلیه - بنده موافقم.

رئیس - آقای مخبر.

مخبر - بنده هم موافقت میکنم نظریه صحیحی است.

رئیس - ماده قرائت میشود بعد رأی میگیریم.

(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - رأی گرفته می شود به این ماده که ماده هفتم میشود. آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.
(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مذاکرات راجع بکلیات است.

آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - خود حضرت آقای وزیر عدلیه در کمیسیون بودجه تشریف داشتند و همینطور هم در مجلس ملتفت بودند که بنده با اصلاحات عدلیه و با قدمهاییکه ایشان برداشتند نهایت موافقت را داشته ام. ولی عرض میکنم اول که آن لایحه را بقید دو فوریت آورده بودند بنده مخالفت کردم و مخالفت من همین اندازه بود که این يك کار اساسی است و حقیقه شما که میخواهید قوه قضائیه را تکمیل نمائید و قوه قضائیه را دارای يك روش متین و اساسی محکم نمائید مقتضی است این را بدو فوریت پیشنهاد نمائید مجلس با يك شعف فوق العاده متوجه باصلاح قوه قضائیه هست و تمام مقاماتی که در ایران هست از مقام اعلی تا پست تمام متوجه باین هستند و شما هم بگانه وزیر فعالی هستید که آمدید دامن بکمر زدیند که این قوه حقیقه نواقصی که دارد مرتفع شود بعد هم که لایحه اختیارات نسبت ببودجه عدلیه آمد در کمیسیون بودجه بنده هم در موافقت بعقیده خودم (که يك جزئیاتی را تحت نظر میگیرم) عرایضی کردم ولی چیزی که برای بنده باقی مانده است در اینجا ناچارم در شور کلیات بعنوان مخالفت عرض کنم من نمیدانم (میخواستم امروز هم این لایحه را بیآورم فراموش کردم) آقای وزیر عدلیه کاملاً از این قضیه مستحضرند که خرابی عدلیه یعنی اگر شکایاتی از عدلیه میشد و اگر فریادها از هر طرف بلند میشد که عدلیه خراب است آیا از کئی حقوق قضات بود؟ به بینید تمام جاهائی که شکایت از عدلیه میکردند و مراجع شکایت واقع شدیم و از عدلیه شکایت میشد که عدلیه خراب است و محل گذشتن کار است و محل فلان است هیچ جا شکایت کرده

بودند که حقوق قضات کم است؟ آری چیزی که اصل و اساس خرابی عدلیه است... (خوب است آقای وزیر عدلیه توجه به عرایض بنده بکنند و عرایض بنده تحت نظر و توی گوششان باشد و مغرور بآن اختیارات نامه نشوند این را پیروی نمایند) اساس خرابی عدلیه و آن چیزی که محل توجه است دو چیز بوده. یکی تشریفات محاکمه و این قانون محاکماتی که نوشته شده است یعنی تشریفاتی که برای محاکمه قائل شده است از دادن عرضحال از حضار به، از دفتر، از خبر دادن و از آن مهلتهای فوق العاده که برای معروض معین شده و آن ارخاءها و آن ملاحظاتی که برای متداعین ملاحظه میشود که هر کس گذارش بعدلیه افتاد اگر صبر ایوب هم داشته باشد خلاصی پیدا نمیکند. یکی مسئله تشریفات محاکمه است که آن شخص مفصلاً نوشته که يك عریضه پس از آنکه مدعی علیهمس اگر از شر و کلا بهزار ترتیب راحت شود (یعنی وکلای عدلیه) در شصت روز و شصت و پنج روز نازه موقع میشود که محاکمه کند.

آنوقت يك تشریفاتی و يك مهلتی در اینجا هست بعد از این بد بختی به هزار ملاحظه و توصیه و شفاعت اگر خدا خواست و این بد بخت موفق شد و از ابتدائی حکمی گرفت آنوقت وارد مرحله برزخ نانی میشود که استیناف باشد و آن تشریفات محاکمه که در استیناف قائل شده اند از قبیل چهار فرسخ يك روز و يك تشریفات و ترتیبات دیگری را ملاحظه کردن که عمر بزرگ نوح را میخواهد که از استیناف هم بهزار زحمت حکمی پیدا کند. بعد از آن وارد میشود در مرحله نیز، همینطور عمر طولانی میخواهد، میزود به نیز بعد راحت که نمیشود دو مرتبه بر میگردد! يك جریان دیگری در اعاده محاکمه طی میکند. بنده میخواهم در اینجا عرض کنم نه قاضی تقصیر دارد در این مرحله اول، نه حوزه وزارتی تقصیر دارد، نه وکلای تقصیر دارند، نه متداعین. این قوانین و این موادی که نوشته

شده است و این تشریفات محاکمه که قائل شده اند که جان متحاکمین را بلب میرساند و از ادعای خودشان دست بر میدارند و بیشتر شکایت ما ابرانیها چون کم حوصله هستیم و میخواهیم فوری بشود و غالباً هم مانوس هستیم سابقه استبداد و آن نایب هادبخان و فوراً حکم کردن این است که این تشریفات یکی از اسباب بدبختی واقع شده است و این همه فریاد و فغان از عدلیه بلند است این را اول خواستم عرض کنم. در این لوابجی که آقای وزیر عدلیه پیشنهاد کردند هیچ اطلاعی، شاهی، گواهی، در این باب ندارد که راجع بتشریفات محاکمه چه طور در نظر گرفته اند که تشریفات محاکمه را طی کنند و یک کاری کنند که متحاکمین وقتی وارد دعوی میشوند از جان خودشان بیزار نشوند. بنده در تمام این اختیارات و ماده و اینها که هیچ ندیدم یکی از آنها که بنده گمان نمیکم کسی منکر باشد مسئله عدم مجازات است آقایان آن چیزی که در عدلیه محل شکایت است و فریادها از عدلیه بلند است از این باب است و همیشه بنده این را گفته ام. ممکن نیست دو نفر که رفتند در عدلیه ولو بیقیمت آخر الزمان وزیر عدلیه باشد و حضرت صادق قاضی باشد و حضرت امیر رئیس اجرا باشد در ارضی از عدلیه بیرون نیایند لابد محکوم علیه شکایت میکند عدلیه اگر در عالم برزخ هم باشد بکنفر از آن دو نفر شکایت میکند. پس همیشه یکی از آن دو نفر که میروند عدلیه از عدلیه مایوسند، (یعنی مبغضند بعدلیه باعتبار اینکه محکوم شده اند) و آن چیزی که دولت و وزیر عدلیه که امروز خودش را وارد در يك میدان هولناکی کرده است باید بکنند مسئله مجازات است این دوسیه هائی که در عدلیه تشکیل شده است از اول دوره مشروطیت (که خودشان آنوقت در عدلیه بودند و مدعی العموم بودند و بنده یادم میآید) از آنوقت تا بحال کدام يك از اجزاء عدلیه از مستخدمین عدلیه از صاحبمنصبان عدلیه از ضباط عدلیه در تحت مجازات یا تحت محاکمه یا تحت استنطاق

آمده اند؟ اشتباه نفرمائید، دادن حقوق زیاد مانع نیست، این جور امکان ندارد، دادن حقوق جلو طمع کسی را نخواهد گرفت، مجازات است که جلو گیری میکنند. جزا دادن است، سزا دادن است، تبعید کردن است، حبس کردن و زجر کردن است که حقوق مردم را حفظ میکنند نه اینکه بگوئید حالا ماهی شصت تومان را سیصد تومان میدهیم. اگر فرض کنیم کسی در شصت تومان دزدی کرده حالا اگر سیصد تومان بهش بدهید دزدیش ششصد تومان است. این دیگر دزدیش شش تومان نیست. در اینجا ما با هم اختلاف عقیده داریم. عقیده شما این است که میفرمائید اگر پول دادیم دزدی نمیکند؟ بخدای واحد قسم است که پس از پول دادن بیشتر دزدی میکنند. چون پول که زیادتر پیدا کرد، زندگی خود را زندگی اشرافی قرار میدهد. آنوقت کالسه میخواهد، درسه میخواهد، اتومبیل میخواهد، پارک میخواهد و آنوقت دزدیش بیشتر میشود. آقا میفرمایند اول ما میآئیم اشل را پنجاه تومان قرار میدهیم و ما بعدش را چهارصد تومان آنوقت رئیس نیز را خدا میداند! مدعی العمومش را خدا میداند تا کجا میروند! حوزه قضائیش را خدا میداند بنده مکرر در دوره پنجم اظهار کردم که باید مجلس وضع قانونی بکند که مملکت را دعوت بقناعت و اقتصاد بکند، هی میآئیم لایحه از مجلس میگذرانیم و دعوت میکنیم مردم را بان چیزها. ما ابرانیها هم که خیلی نظرمان بلند است و همیشه آفتاب را ملاحظه میکنیم، بلند پروازی می کنیم بحقوق زیاد ممکن نیست شما بتوانید اصلاح عدلیه بکنید. این يك خیالی است که شما کرده اید و بنده میدانم جائی که شما شکست میخورید همین جا است که يك حقوق گزافی را ملاحظه کرده اید. و يك بار بزرگی بمملکت نحمیل خواهید کرد که ما نمیتوانیم زربار این نحمیل برویم زیرا وزارتخانههای دیگر هم بما فشار میاورند و بالاخره من این سابقه را از

شما قبول نمیکم و رأی هم نخواهم داد. حقوق را یکمرتبه از شصت تومان بیآوریم و سیصد تومان کنیم بهیچوجه این مملکت ناب مقاومت ندارند. همین آقای شیروانی که این سفر رفته بود بقزوين میگفت که روزی بیست نفر از کرسنگی میمیرند. يك ملتی که حالت زندگانی و حالت اجتماعی او این است ما نمیتوانیم بقضات خودمان اینطور حقوق بدهیم. بنده عرض میکنیم مجازات است که جلوی اینها را میگیرد نه پول زیاد. این يك اصلی بود که از روی مخالفت نبود بلکه يك راهی بود که بشما عرض کردم و شما را هم میدانم که هیچ غرضی ندارید بلکه میخواهید اصلاح کنید و کلماتی که از روی حقیقت باشد به شما اثر می کند بنا بر این بیایید و از این فکر صرف نظر کنید. زندگانی اروپائی را که شما دیده اید آن وضع زندگانی در مملکت ما بخرج نمیروند. ما به پر قضات فرانسه والله نمی توانیم ببریم. اشتباه نکنید. آقایان که رفته اید به لب آب سن و رن و برگشته اید و میخواهید زندگان آنها را بکنید ما با این وضع اقتصادی که داریم نمیتوانیم این پیشنهادات را بپذیریم. گر چه بنده هر چه التماس میکنم بشما اثر نمیکند تا این که خودتان بزمن بخورید و بدانید که این بودجه مملکت ما را نابود میکند. بنده مکرر عرض کرده ام دو ایراد بنده در این لایحه دارم که رای نخواهم داد یکی آن پیشنهادی است که آقای یاسائی و بعضی از آقایان نمایندگان کردند و آنچه اکثریت بمن بگوید نمی فهمی قبول نمیکم. اکثریت بگوید کورشو کور می شوم اما بگویند نفهم من می فهمم. این ماده شصت و پنج برخلاف آن پیشنهادی است که کرده اند مگر اینکه آن پیشنهاد بر گردد و خود دولت پیشنهاد کند و يك ترتیبی باشد که راه قانونی داشته باشد ما نمیتوانیم در اصلاح کردن یکی از ادارات خودمان نظامات را زربار بگذاریم. بنده عبارت ماده را بعرض میرسانم حکومت آن با آقایان است:

ماده ۶۵ - در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم ازداد مقررری یا مدد معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد و همچنین است طرحی که خواه مستلزم احداث تأسیسات یا شغل یا وظایف بوده خواه باعث توسعه هر يك از این سه فقره خارج از حدود قوانین جاریه باشد - (این پیشنهادی که آقای یاسائی کردند مخالف صریح این ماده است مثل پیشنهادی که بکنفر از آقایان در لایحه معارف کرد که میدانم چه نظری داشت و بنده میدانم که این پیشنهاد بفتح وزارت عدلیه تمام میشود یا نه؟ ما که رای دادیم باصلاح عدلیه و قائل شدیم اینکه عدلیه باید اصلاح شود مسلماً تماماً با شما همراهیم و بودجه آن را بشما خواهیم داد ولی کاری که ما میخواهیم بکنیم بنده عرض میکنم نباید صریح ماده را که میگوید (مستلزم ازدیاد) زربار بگذاریم و شاید خودتان هم از اکثریت بترسید و تصدیق نکنید ولی بالاخره بنده میدانم که این پیشنهاد بر خلاف صریح نظامنامه است و بنده جداً مخالف هستم و این لایحه بهمین جهت مخدوش است و نمیشود در آن رای داد مسئله دیگر این است آقای زعیم پیشنهاد کردند و در اینجا معین گردید از پنجاه تومان الی چهار صد تومان حقوق بدهید بنده به این هم معتقد نیستم و در اینجا ثابت میکنم که دست شما را هم می بندد و بمجرد اینکه از مجلس گذشت دیگر شما نمیتوانید کسی را بیآورید. زیرا طمع نمیگذارد. میگوید آقا شما چهار صد تومان برای من از مجلس گذرانید حالا بیایم صد و پنجاه تومان بگیرم؟ این هم یکی از چیزهائی است که کار شما را فلج میکند و نمیتوانید کاری از پیش ببرید و بالاخره این قانون دارای این دو ماده و این دو جزء است که هم بضرر مملکت و هم بضرر اصلاحات عدلیه تمام میشود این است که بنده مخالفم و رای هم نخواهم داد

رئیس - آقای وزیر عدلیه

وزیر عدلیه - عرض میکنم مذاکراتی که از ابتدای پیش آمد اخیر راجع باین لایحه و مخالفت‌هایی که آقا اظهار کرده‌اند از نقطه نظر اختلاف سلیقه در بعضی قسمت‌ها بوده است ولی واقعاً موافق با این فکر بوده و هستند که عدلیه باید اصلاح شود بنده این قسمت را کاملاً تصدیق دارم که چه در کمیسیون بود چه در مجلس هم همین طور عمل کرده‌اند ولیکن خوب. يك اختلاف سلیقه ما بین بنده و ایشان هست که بنده هم ناچارم مطابق سلیقه خودم رفتار کنم این هم يك چیزی است که بنده یا هر کس دیگر ناوقت که در سر يك کاری هست باید این حق را بهش داد اساساً عدلیه خراب است، و اگر تصور شود خراب نیست بنده صاف و ساده عرض میکنم عدلیه خراب است و نمیخواهم بگویم تمام عیب در قضاتش است. خیر. در طرز تشکیلات در اصول محاکمات. در طرز استخدام. در قوانینی که ما بایستی داشته باشیم و هنوز نداریم. و بالاخره در بدی اشخاصی که خوب کار نکرده‌اند اینها همه ضمیمه شده و این نواقص پیدا شده است حالا باید همه اینها را درست کرد تشریفات محاکمه را همان طور که فرمودند باید یکی از علل دلتنگی مردم دانست که خیلی بیج و خشم زیاد است و خیلی مدت لازم دارد. البته هر کس که يك کاری دارد اول چیزی را که در نظر میگیرد این است که حقش زود معلوم شود و بدستش داده شود و از برای پانصد تومان هزار تومان خرج و مدنها معطلی برایش پیدا نشود و آنوقت يك تشریفات زیادی بقول آقای آقاسید بعقوب پیش آمده است که طبعاً این منظور را تأمین نمی‌کند. این صحیح است و بنده هم سعی کرده‌ام که نادرجه که مقدور هست و تا اندازه که ممکن است و دنیا پسند است و وسائل تسریع محاکمات را فراهم کنم و البته تصدیق هم میفرمائید که ما نمیتوانیم بکلی این تشریفات را برداریم همانطور که فرمودید ما یعنی مردم و عامه يك سابقه ذهنی بآن دوره که بکنفر میفرستاد و طرفین را میآورد روی سکو دم

و خود همین خیلی مؤثر است. یا اگر هم فرضاً يك اختلافات و يك دعاوی پیدا شد تشخیص آن خیلی آسان و سهل است. یا مثلاً وقتی يك کاری کردیم که ثبت اسناد (البته ثبت اسناد غیر از ثبت املاک است) يك ترتیبی شده که برای مردم خرج نداشت و اسنادشان ثبت شد دعاوی خیلی کم میشود اگر هم شد قاضی سهولت تشخیص میدهد و دیگر کلاه برداری نمیشود بعلاوه همین مسئله باعث خواهد شد که مردم بدانند که فایده ندارد و نمیتوانند از راه کلاه برداری زندگی کنند و اگر رفتند بعدلیه آنجا حق بالاخره بحق دار داده خواهد شد نه اینکه امیدشان این باشد که وقتی خواستند حق يك آدمی را از بین ببرند یا کمال امیدواری بگویند برو عدلیه! البته میدانید خود این کار در جامعه چه نائیری میکند. (نمایندهگان - صحیح است) البته اینها مسائلی است که هم‌اکنون باید برور اصلاح شود و مقصود هم از مرور چهار سال دیگر نیست. خیر. لایحه ثبت اسناد را خیلی زود خواهم آورد. لایحه مرور زمان را خیلی زود خواهم آورد. بعد باید فکری از برای قانون مدنی کرد در این مملکت. البته آقایان محترم در این قسمت‌ها همراهی می‌کنند. کمک می‌کنند اینها که درست شد اصلاح شد. آنوقت خیلی از نواقص ما رفع خواهد شد در ضمن این را هم باید در نظر داشت که وجود قاضی خوب و آدمی که بتواند خوب تشخیص دعاوی را بدهد کفایت هم داشته باشد دیانت و امانت هم داشته باشد خیلی اهمیت دارد و هر قدر شما زحمت بکشید در تدوین قوانین و بهترین قوانین دنیا را بردارید و روی کاغذ بیاورید ماده و بند و فصل و اینها درست کنید یا وجود همه اینها وقتی این را دادید دست بکنفر آدمی که با واسطه عدم کفایت و ایاق نتوانست بفهمد و درست تطبیق بر موارد بکند یا اینکه واقعاً فهمید و نکرد. عیب و نقص آنوقت است که قاضی فهمیده و دانسته بخواند کار بد و غلطی بکند. اگر

هر تکلیفی بهش بکنند قبول بکنند. البته باید زندگایش نامین بشود. اما بنده هیچ عرض کردم که صرف پول زیاد دادن تولید امانت می کند؟ خیر. بنده عرض کردم که شما باید آدم امین بیاورید و سعی کنید زندگانی او را هم نامین کنید آنوقت اگر این چنین شخصی تقصیر کرد مجازات شدیدش هم بکنید. بنده کاملاً با ناطق محترم موافق هستم که در قضیه مجازات تا بحال دقتی نشده است نه این است که قاضی را محاکمه نکرده اند. چرا. گاه گاهی هم عنوان محاکمه پیش آمده است ولی چه محاکمه؟ محاکمه که همدیگر را قضاوت کرده اند. (صحیح است) نان هم قرض داده اند و نتیجه این شده است که هیچوقت کسی واقعاً بیک مجازاتی که شایسته موقع بوده است نرسیده است و بیک قاضی بد و سخت بمجازات نرسیده است (صحیح است) بنده برای این کار سعی کرده ام که در این تشکیلات بیک محکمه انتظامی باشد که کارش منحصر رسیدگی بشکایات از قضاة باشد و بیک اشخاصی هم در آن محکمه باشند که در نحت هیچگونه تأثیری واقع نشوند. البته بنده بآن اندازه که وضعیت این مملکت اجازه میداده است. سعی کرده ام و فکر کرده ام اشخاصی پیدا کنیم که این چرخ را برتنیب خوبی بکار بیندازم. ولی هیچوقت بنده نه عملی میدانم و نه انصاف میدانم که شما بیائید بیک اشخاصی را بایک حقوق کمی سر کار بیاورید و توقع اینرا هم داشته باشید که آن اشخاص درست کار کنند ولو مجازات سخت هم در موقعش بدهید بعقیده بنده نتیجه نخواهد برد. این اختلاف سلیقه است. و بنده تصور میکنم که رویهمرفته در زندگانی بیک قدری هم انسان باید معتقد باین اصل باشد که ممکن است اشتباه کند. این را تنها بنده نباید معتقد باشم آقایان هم البته ممکن است اشتباه کنند بنا بر این اگر بکنفر بیک عقیده بنظرش رسید نباید تصور بکنند که هرکسی که بر خلاف آن عقیده است یا بیک آدمی است که هیچ نمیفهمد یا غرض

دارد. بنده اشخیص این است آقایانی که با این تشخیص موافق نیستند باید بیک قدری حوصله کنند. رویه سابق را امتحان کردید. قاضی یا حقوق کم کار میکرد و چرخ هم میچرخید ولی نتیجه اش آنطور بود که دیدید. حالا بیک کسی آمده و این کفر اداری را دارد میکند و میگوید وضعیت سابق بد بود. شما بیک وضعیت خوبی نداشتید که بگوئید ای وای چه حیف شد، از دستان رفت. هنر میخواهد که بنده بان بدی بسازم، این هنر از بنده ساخته نیست پس هر جوری که بنده بسازم قطعاً هرمنصفی تصدیق خواهد کرد که بهتر از اول است. باید بگذارید که من این چرخ را بکار بیندازم، تجربه کنم و بفرمایش آقای مدرس آن آزمایش را که معین فرمودند به بینم آزمایش چه نشان میدهد. واقعا راستی راستی این بهتر است؟ کار مردم را زودتر و بهتر قطع و فصل می کنند؟ ما چه میخواهیم؟ ما که با مردم و مملکت دشمنی نداریم عجبالتاً اگر بیک اختلاف سلیقه داریم بیک روزی معلوم می شود که اینطور است بنده یقین دارم و مطمئنم اگر بیک قدری حوصله کنید، اعتراض نکنید، خودتان خواهید گفت که خیلی خوب شده و خوشوقت هستیم که بر خلاف تشخیص ما بیک نفر ایستادگی کرد و تشخیص خودش را پیش برد و بیک کاری کرد و موفق شد. اگر تجربه کردیم، عمل کردیم و دیدید خیر در عمل آن فکر و آن نتیجه را که صاحب فکر ازش منتظر بود نگرقتید بالاخره بنده هم بیک آدمی بودم و تمام سعی خودم را کردم و بیک اشتباهی کردم این را نباید دلیل بر اعدام آن آدم قرارداد ولی بالاخره بیک قدری حوصله بعقیده بنده شرط اول پیشرفت کار است و باید بیک قدری حوصله نمائید که این تشکیلات با این حقوق زیاد که میخواهیم بدهیم چه نتیجه خواهد داد. اگر نتیجه داد و خوب شد شما خواهید گفت که خیلی خوب شد ولی اولاً احرفش

را نشنیدیم. و اگر خوب نشد آنوقت بنده با کمال کردن کجی می آمم اینجا و به آقایان عرض میکنم حق با شما بود، شما درست فهمیدید و بنده ملتفت نشده بودم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
فیروز آبادی - با کفایت مذاکرات مخالفم.
رئیس - فرمودید مذاکرات کافی است.

بعضی از نمایندگان - بلی
وزیر عدلیه - در ماده سوم این لایحه نوشته شده است: اعتبار ۱۳۰۶ و مبلغ آن معین نشده است (اعتبار ۱۳۰۶) ششصد و هشتاد هزار تومان بوده است و چون در آنموقع بنده فراموش کردم که جزء ماده نوشته شود استدعا میکنم از آقایان که موافقت فرمایند که بطور ماده الحاقیه نوشته شود که مقصود از اعتبارات در ماده سوم ششصد و هشتاد هزار تومان است.

رئیس - ماده الحاقیه که باید رأی گرفته شود قرائت می شود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

مقصود از اعتبارات مذکوره در ماده سوم مبلغ ششصد و هشتاد هزار تومان است.

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفته شد. خیر)

رئیس - آقای مخبر کمیسیون هم قبول می کنند؟

مخبر - بلی. مقصود همین بوده است. اگر تصریح هم بشود ضرر ندارد.

رئیس - رأی گرفته میشود به این ماده که ماده هشتم است آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی میگیریم به خبر کمیسیون بودجه که مشتمل بر هشت ماده است آقایان موافقین

اوراق سفید میدهند.
(اخذ آراء بعمل آمده هفتاد و هشت ورقه سفید تعداد شد)

اسامی رأی دهندگان. آقایان: وکیل
طباطبائی - فهیمی - امام جمعه شیراز - لبقوایی - اسکندر خان مقدم - ابراهیمی - مهدوی - معظمی - غلامحسین میرزا - آقا علی زارع - میرزا عبداللہ خان وثوق - فرمند - وزیری - مفتی - روحی - حیدری - افشار - سید کاظم بزدی - حاج میرزا حبیب الله امین - سهراب خان ساکنینان - دکتر رفیع امین - ارباب کیخسرو - محمود رضا - خواجوی - کی استوان - احتشام زاده - ملک مدنی - دادگر دشتی - شیروانی - آوانس خان مساعد - میرزا حسن آية الله زاده - دکتر سنگ - میرزا سید علی - نقه الاسلام بروجردي - اعتبار - میرزا عبدالباقي - حاج آقا رضا رفیع - ملک ابرج پور نيمور - اسفندیاری - دولتشاهی - نظام مافی - طباطبائی دیبا - شریعت زاده شیخ الاسلام ملایری - نقه الاسلامی - امام جمعه اهر یاسائی - امیر نيمور کلالی - صالحی - اعظمی - نگهبان - زوار - ثابت - فرشی - حائری زاده - ملک آرائی - میرعماد - جوانشیر - عراقی - اسکندری جهانشاهی - ذوالقدر - حقنویس - میرزا ابراهیم خان قوام - سید جواد محقق مخبر فرهمند - امیرحسینخان دکتر لقمان - بنی سلیمان - نجومی - طاهری - الخمی عباس میرزا - مرتضی قلیخان بیات - جلالی - دیوان بیگی نظامی.

رئیس - عده حاضرا ۹۹ با ۷۸ رأی تصویب شد.

بعضی از نمایندگان - نفس

رئیس - نفس داده می شود ولی در موقع نفس

شعبه ها باید تشکیل شوند و هیئت رئیسه خودشان را معین کنند و اعضای برای کمیسیونهای مرخصی و مبتکرات معین فرمایند.

(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بافاصله بمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس -- آقایان برای تعیین اعضاء کمیسیونها حاضر هستند یاخیر؟

باسائی - توافقی نظری حاصل نشده است اگر نماید برای جلسه بعد بهتر است

بعضی از نمایندگان - صحیح است

رئیس -- راجع بدستور سه فقره پیشنهاد رسیده است اول خبر کمیسیون بودجه راجع باضافه اعتبارات وزارت معارف. ثانیاً خبر کمیسیون بودجه راجع به سردار رشید کردستانی. دیگر خبر کمیسیون بودجه راجع به اضافه اعتبار وزارت داخله ولی این یکی هنوز خبرش نرسیده است.

معاون وزارت معارف - لایحه معارف را استدعا میکنم مقدم بفرمایند.

بعضی از نمایندگان - صحیح است

رئیس -- لایحه راجع باضافه اعتبارات وزارت معارف

قرائت میشود

(شرح آتی خوانده شد)

نظر باینکه دولت موفق نگردید بودجه های تفصیلی ۱۳۰۵ را زودتر از ماه هفتم سنه مزبور تقدیم مجلس نماید و در این صورت ممکن نبود بودجه های مزبور قبل از خاتمه سال بتصویب برسد مجلس شورای ملی بر طبق پیشنهاد کمیسیون بودجه بقیه بودجه ۱۳۰۵ را بطور چهار دوازدهم تصویب و مقرر گردید وزارتخانهها تاسیسات جدید و تعمیراتی که در ۱۳۰۵ نموده اند بطور لایحه اضافی تقدیم نمایند:

کمیسیون بودجه از نقطه نظر سرعت عمل تصمیم گرفته است که بودجه ها و لواحق اضافی هر يك از وزارتخانهها که در کمیسیون خاتمه می یابد بتدریج برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی نماید و نیز کمیسیون رأی داده است

هر يك از مؤسساتی که در ۱۳۰۵ بر طبق يك تعهداتی تاسیس شده در ضمن بودجه همین سال منظور و هر مؤسسه که هنوز تاسیس نشده است پس از تصویب مجلس شورای ملی از اول ۱۳۰۶ تاسیس و خرج آن از بابت بودجه ۱۳۰۶ پرداخت شود

اینك اضافات بودجه وزارت معارف را که در چند جلسه کمیسیون مورد شور و وقت واقع گردیده بادر نظر گرفتن نکته فوق برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

ماده ۱ - وزارت مالیه مجاز است بودجه اضافی ۱۳۰۵ وزارت معارف را که مبلغ آن بالغ بر بیست و هشت هزار و پانصد و نود و سه تومان میباشد بر طبق صورت ضمیمه پرداخت نماید.

ماده دوم - مجلس شورای ملی مبلغ ۱۴۲۵۹ تومان تنمۀ اعتبار ۱۳۰۴ وزارت معارف را که در جزء بودجه ۱۳۰۵ در حدود پرداختی اسفند ۱۳۰۴ پرداخت شده تصویب می نماید.

رئیس -- مذاکرات راجع به کلیات است. آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض کنم که امروز نمیدانستیم این لایحه مطرح میشود. شاید آقایان نمایندگان هم نمیدانستند که مطرح میشود. مطالعه نشده است اگر هم شده است سابق بوده و از نظرها محو شده است. اگر اجازه بدهند در جلسه بعد مطرح شود بهتر است.

رئیس -- آقای باسائی

باسائی - غالب آقایان متذکر هستند که يك تعهداتی آقایان وزراء و هیئت دولت کرده اند و يك خرجهایی راجع به بودجه ۱۳۰۵ کرده اند و يك مؤسسات معارفی در ولایات ایجاد شده و محتاج به يك تصویب مجلس است و محالاً هم يك چیزی حاضر نیست که بدستور بگذاریم. بنابراین بيمورد نیست که جزء دستور شود و آقایان هم حالا مطالعه میفرمایند.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

چرا قانون تشکیلات را نمیآورند؟ الان ده روز از موعد قانونی منقضی شده است نمیآورند از بس گوش فراخ است گوش نمیدهند بحرفهای ما.

رئیس -- آقای عمادی.

عمادی - عرض کنم بنده مخالفم فقط از نقطه نظر این بود ...

بگنفر از نمایندگان - مخالفید بعد از يك موافق مخبر - با اینکه آقای آقا سید یعقوب خودشان عضو کمیسیون هستند و مدتی است این خبر هم منتشر شده و البته مطالعه کرده اند يك کلمه را به بنده نسبت دادند که ابدأ از قلم بنده بیرون نیامده. استدعا میکنم مراجعه بفرمایند به خبر و بیجهت نسبت بیک مأموری که از طرف خودشان معین شده چیزی نفرمایند. بنده مخصوصاً نوشتم که دولت موفق نشده است لواحق را بیاورد و الا کمیسیون در نهایت جدیت کار کرده است دولت هم نه اینکه تکاهل کرده بلکه موفق نشده است بودجه را تکمیل کند که ما عوض اینکه لایحه اضافات را مجلس بیاوریم لایحه اساسی مملکت را بیاوریم و امسال مادر حقیقت در بودجه میآوریم مجلس یکی اضافاتی است از بابت ۱۳۰۵ که يك تعهداتی دولت کرده است که باید تصویب شود و یکی هم بودجه ۱۳۰۶ است و الان کمیسیون بودجه در نهایت سرعت دارد کار میکنند هر دو راه دارد تهیه میکنند و اعتراض آقا کان میکنم مورد نداشت

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس -- کافی است؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس -- رأی میگیریم بشور در مواد آقایانی که موافقت

در مواد شور شود قیام بفرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. ماده اول قرائت میشود

رئیس -- آقای دادگر

دادگر - موافقم

رئیس -- آقای بامداد

بامداد - موافقم.

رئیس -- آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - مخالفت من در اینجا بااصل لایحه نیست ولی يك چیزی در مقدمه آقای شیروانی مرقوم داشته اند (گرچه خودشان مخبر کمیسیون بودجه هستند) نوشته اند که موفق نشدیم بودجه ۱۳۰۶ را بیاوریم. در اینجا تقصیر از کمیسیون نبوده بلکه تقصیر از دولت بوده است برای اینکه ما يك قانونی گذرانندیم که قانون تشکیلات وزارتخانهها به مجلس بیاید دولت بیاورده است و بودجه ها را عقب انداخته است در صورتیکه هر روز کمیسیون تشکیل بوده و دولت را تعقیب می کرده است که لایحه تشکیلاتش را بیاورد. لواحقش را بیاورد و بیاورده است. ولی اینجا آقای شیروانی مرقوم فرموده اند که کمیسیون بودجه موفق نشد. کمیسیون بودجه موفق شد. دولت نمی آید تشکیلاتش را نمی آورد. چکار کنیم؟ اکثریت هم پشت سر دولت را گرفته هر چه داد میزنیم که بودجه باید بگذرد و مملکت از بی تکلیفی خارج شود فایده ندارد وقتی دولت يك لایحه دارد فوراً یکی دو یاسه نفر از وزراء می آیند اینجا وقتی که گذشت میروند توی وزارتخانه هاشان می نشینند. بنده سؤال کردم مجلس بگیریم. آقایان اکثریت بدولت فشار بیاورید که این کارهایی که در مجلس دارید چرا عقب کارها مان نمیآید چرا قانون تشکیلات را نمیآورید؟ ما نباید کاسه از آتش گرمتر باشیم. این است که چون در مقدمه آن لایحه آقای شیروانی آنطور بیان کرده اند باید خودشان هم دفاع کنند از کمیسیون بودجه الان هم این را که عرض میکنم ابدأ گوش نمیدهند که به بینند ما چه دردی داریم

(باین مضمون قرائت شد)

وزارت مالیه مجاز است بودجه اضافی ۱۳۰۵ وزارت معارف را که مبلغ آن بر بیست و هشت هزار و پانصد و نود سه تومان می باشد بر طبق صورت ضمیمه پرداخت نماید

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا (رفیع) - بنده يك تذکری دارم بوزارت معارف که بعنوان مخالفت تذکر خودم را عرض میکنم: در این مسافرت بلرستان بالاخره وقتی بخرم آباد رسیدیم مدارس آنجا را که خواستیم ملاحظه کنیم از طرف اعلیحضرت پهلوی رئیس دفتر شاهنشاهی مأمور شد برود در مدرسه شاگردان را امتحان کند عوض اینکه شاگردان را امتحان کند معاینه را امتحان کرد. روزنامه اقدام را گذاشتند پیش معلم بخواند خود معلم نتوانست بخواند. سر مقاله اش را دادند بخواند نتوانست بخواند. بنده خواستم تذکر بدم بایشان که از این پوطائی که میآورند و برای مدارس تصویب میشود مخصوصاً يك توجهی و دقتی هم بفرمایند که در ولایات مخصوصاً در آن صفحات لازم است معلم خوب بفرستند که بتوانند شاگردان را تعلیم کنند. این تذکر را بنده لازم میدانم

معاون وزارت معارف - این تذکری را که نماینده محترم فرمودند البته يك تذکره موقعی بوده است و باید هم همینطور بشود. وزارت معارف هم همین نظر را دارد و بر همه چیز نهیه معلمین خوب را مقدم میداند و باید بدو آتیه معلم اقدام کند بعد شروع بشکلیات مدارس کند. بهر حال در خرم آباد هم بیشتر توجه خواهد شد برای اینکه اقدامات معارفی در آنجا يك امر جدیدی است که دارد شروع میشود. در قسمتهای مختلفه مملکت اگر ملاحظه بفرمائید می بینید که وضعیت معارف خیلی رو به بهبودی است و زرقیات عمده دارد میکند و این امیدواری هست که زرقیاتی که در نظر گرفته شده در آنجا هم وسائل فراهم شود

رئیس - آقای مهدوی

مهدوی - عرض بنده کفایت شد

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - عرایضی را که بنده میخواهم بکنم هیچ مربوط بدولت نیست متوجه بمجلس مقدس است و نمایندگان محترم. ما يك وظایفی داریم که مکلف هستیم آن وظایف را انجام بدهیم و آن نظر کردن در بودجه مملکت و اقلام بودجه است. تصدیق بفرمائید از بعد از اواسط دوره چهارم بضمیمه دوره پنجم بنامه ناهذو الساعه ماچشممان بودجه ندیده چهار دیوار بوده پنج دیوار بوده شش دیوار بوده همینطور تصویب کرده ایم اما ما نباید پیش وجدان خودمان يك حکمی داشته باشیم؟ اگر این طور است ما باید يك روز متشکل بشویم و يك اختیاراتی هم بوزارتخانه بدهیم خودمان برویم راحت باشیم البته وزارتخانه بهتر اینطور میدانند که تقلیل دخالت در کارهای خودشان کرده باشند این بهتر نیست؟ البته بهتر است. يك اختیاراتی از مجلس میگیرند میروند از روی آن اختیارات هر طور خودشان صلاح و مقتضی بدانند میکنند. من نمیگویم آنها بد میکنند شاید هم خوب کردند شاید هم بد کردند ولیکن ما يك وظایفی داریم باید انجام بدهیم. ما نباید چشممان بودجه به بندد؟ ما نباید در اقلام بودجه نظری داشته باشیم؟ کم کم برگردیم بدوره چهارم بدوره پنجم از روی دوره چهارم از روی دوره پنجم از روی سوابق راستی راستی این ترتیب ترتیب خوبی نیست. يك تصمیمی بگیرد يك تکلیفی برای آتیه خودمان معین نمائیم. اگر حقیقه ما وکیل در توکلیم حق قانون گذاری به کمیسیون ها بدهید حق نوشتن بودجه و گرفتن و خرج کردن را هم بطور کلی (اگر هم می بینید چهار دیوار کم است پنج دیوارش کنید) بوزارتخانه بدهید خودتان تعطیل کنید کفایت میکند. در هر صورت بنده از این نقطه نظر مخالف هستم و میدانم باین رویه که داریم پیش میرویم در این دوره

هم ما چشممان بودجه تفصیلی را نخواهد دید مخبر - برای اینکه آن جمله اول اظهارات نماینده محترم سابقه نشود بنده مجبورم يك تذکری بدم که نظامنامه ممنوع کرده است اعتراض وکیل را بویل. البته خودشان هم تصدیق میفرمایند که این يك فلسفه هائی داشته است که وکلا حق اعتراض بهم دیگر در عملیات خودشان ندارند و اما راجع به بودجه که فرمودند البته این نکته خیلی صحیحی است که بالاخره بودجه مملکتی ما وقتی صورت بودجه اساسی و قانونی بخودش میگیرد که مفصلاً از تصویب مجلس گذشته باشد لیکن رو به مرافقه اگر وضعیات مملکت و سوابقی را که بوده است در نظر بگیرند همانطور که فرمودند از اواسط دوره چهارم تا حالا نه آنقدر ایراد بدولتها وارد است و هیچ ایرادی هم بمجلس وارد نیست. دوره چهارم تصدیق بفرمائید که فقط توانست بودجه را بطور چهار دیواری از مجلس بگذرانند و تا قبل از آن چهار دیواریش هم از مجلس نگذشته بود. دوره پنجم توانست يك بودجه در کمیسیون بودجه مفصل بنویسد و بطور خلاصه از تصویب مجلس شورای ملی بگذرانند دوره ششم مخصوصاً کمیسیون بودجه در نظر گرفت که بالاخره بودجه تفصیلی را حتماً بمجلس بیاورد. در عین حال کمیسیون فعلی متوجه يك سلسله اصلاحات و همینطور بودجه تشکیلات مملکتی هست ما اگر بخوایم همان بودجه هائی را که دولت نوشته است و آورده است بکمیسیون با يك رأی در آنجا بگذرانیم و بیاوریم بمجلس تصور نمیکم چیزی بر معلومات آقایان اضافه شود بآن اصلاحاتی که در نظر دارند ما بتوانیم اجرا نمائیم کمیسیون بودجه در نهایت جدیت و سرعت عمل مشغول رسیدگی بجزء جزء تشکیلات وزارتخانهها است. مثلاً حساب ارزاق تا امروز سابقه نداشته است که بمجلس بیاید نه بودجه اش و نه حسابش. کمیسیون بودجه سه ماه است که مشغول رسیدگی بحساب گذشته ارزاق است و در نهیه يك تشکیلات مناسبی برای آن میباشد و البته تصدیق میفرمائید که کمیسیون بودجه از همین مجلس و با

اضافی است و بفتح مملکت است استفاده نخواهیم کرد
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
رئیس - رأی گرفته میشود بماده اول آقایانیکه
موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم.

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - مجلس شورای ملی مبلغ چهارده هزار
و دریست و پنجاه و نه تومان تنمۀ اعتبارات وزارت معارف
را که در جزو بودجه ۱۳۰۵ در حدود پرداختی اسفند
۱۳۰۴ پرداخت شده تصویب مینماید.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - انسان اظهار بی اطلاعی بکنند عیب ندارد
بند هیچ اطلاع نداشتیم که يك همچو لایحه امروز جزو
دستور میشود و اگر هم یکوقت مطالعه کرده باشم سینهام
لوح محفوظ نیست که در خاطر من باشد که بقتلاً لایحه
که وارد مجلس میشود بتوانم نظریات خود را عرض
کنم.

رئیس - آقا. راجع بماده دوم بفرمائید

کازرونی - بله. عرض میکنم چهارده هزار تومان
در ماده دوم نوشته شده و بنده باید رأی بدم. اگر
رأی مثبت بدم چطور بدم؟ شاید خلاف صلاح باشد
اگر رأی منفی بدم آن هم همینطور تکلیف من در این
جا چه چیز است؟ همینقدر بنده عرض میکنم که باین
ترتیب قانون گذراندن راستی راسی ذمه ما را از آن
وظایفی که داریم بری نمیکند.

مخبر - عرض میکنم مخصوصاً این ماده يك ماده ایست
که باید توضیح داده شود شاید اغلب آقایان درست
موضوع را ملتفت نباشند در آخر دوره پنجم چهاردهم
بودجه اول ۱۳۰۵ را گذرانیدند در حدود پرداختی
اسفند هزار و سیصد و چهار وزارت مالیه اینجا يك

اشکالی کرده است که مقصود از پرداختی اسفند هزار و
سیصد و چهار همان مبلغی است که در اسفند هزار و
سیصد و چهار پرداخته شده است مثلاً بيك مستخدمی
ده تومان اضافه حقوق در اسفند هزار و سیصد و چهار
داده شده مقصود این بوده است که وزارتخانه خواسته است
ماهی ده تومان بآن مستخدم در هزار و سیصد و پنج
اضافه داده شود وزارت مالیه اشکال کرده است که خیر
مقصود این است که در هزار و سیصد و پنج فقط ده تومان
از اول سال تا آخر سال باین مستخدم داده نشود و این
ایراد از نقطه نظر قانون محاسبات عمومی و تشکیلات
وزارت مالیه است و صحیح هم هست ولی در عین حال
وزارت مالیه قائم شده است و همان مبلغی را که مجلس
تصویب کرده است پرداخته و گفته است که برای توضیح
مسئله مجلس شورای ملی باید تصویب بکنند که این
پرداختها قانونی باشد یعنی از اول ۱۳۰۵ تا آخر برطبق
پرداختی اسفند هزار و سیصد و چهار وزارت مالیه چهارده
هزار تومان اضافه بر بودجه هزار و سیصد و چهار بوزارت
معارف پرداخته است بموجب تصویب مجلس شورای ملی
هم بوده است منتهی اینجا وزارت مالیه يك اشکالی کرده
است که باید مجدداً بتصویب مجلس برسد و این يك پول
جدید و پرداخت جدیدی نیست يك چیزی است که مجلس
تصویب کرده و پرداخت هم شده و برای تکمیل آن قانون
ایجاد پیشنهاد شده است

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی گرفته میشود بماده دوم آقایانیکه موافقت
قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. شور در کلیانست. مخالفی
ندارد؟

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - تر چه کمسیون بودجه آن نظری
را که میخواهم عرض کنم در مقدمه قانون نوشته است
ولی چون بکنفر از آقایان وزراء هستند اینرا عرض میکنم
با اینکه مکرر هم گفته شده است. آقایان وزراء: تا
از مجلس اجازه نداشته باشید تعهد نکنید و يك تعهداتی
را که مجلس بشما اجازه نداده است اجرا نکنید. در
ماده اول بعضی تعهدات را وزارت معارف در هزار و
سیصد و پنج کرده است در صورتیکه اعتبارش از مجلس
گرفته نشده است. مکرر ما میگوئیم معنای مجلس
معنای نظارت در دخل و خرج این است که هر
خرچی شما دارید بیاورید و مطابق قانون از مجلس
بگذرانید بعد بروید تعهد نمائید ولی وزراء پیش خود
میروند تعهد میکنند. بنده نمی خواهم بگویم این تعهد
برخلاف مصالح مملکت است بلکه عرض میکنم موافق صلاح
مملکت است لیکن: (ادخلو البيوت من ابوابها) آن
چیزی هم که مصلحت مملکت است باید بتصویب مجلس
شورای ملی برسد تا سبب مجلس شورای ملی حق انتخاب
دادن بملت برای چیست؟ برای این است که نمایندگان
ملت نظارت در خرج و تشکیلات و تعهدات داشته باشند
و وزراء متأسفانه یا بعبارت دیگر نخواهم عرض کنم بقدری
مطلق العنان شده اند در اینکه تعهداتی میکنند بعد
میآیند و از مجلس میگذرانند. این را که عرض میکنم
برای خاطر این است که وزراء بدانند باز پرسى هست
ولو ما نباشیم دوره هفتم خواهد آمد و کلاً آن بقدری
آتشین و تند هستند که روز بروز این وزراء را در تحت
محاکمه در می آورند این است که حالا تذکر میدهم بوزراء
که تعهد بدون اجازه مجلس نکنند. این را در شور در
کلیات عرض کردم که وزراء این را در گوش خودشان
قرار بدهند و مطابق اجازه که از مجلس گذشته است
تشکیلاتشان را بدهند نه اینکه بدون اجازه مجلس
تشکیلاتی بدهند.

معاون وزارت معارف - در این لایحه دو قسمت

هست يك قسمت راجع بماده دوم است و آن مربوط است
بکلیه مخارجی که سال گذشته مجلس شورای ملی تمام
آنهارا را تصویب کرده است و قطعاً مخارجی که مجلس
شورای ملی برای تشکیلات یکسال تصویب کرده است
مبایستی در بودجه مخارج سال دیگرش هم منظور شود
که داده شود و چیز تازه نیست ولی قسمت دیگرش که اعتراض
میفرمایند چرا قبل از اینکه از مجلس شورای ملی اجازه
بگیرند وارد در این مخارج شده اند در اینجا از سنه
قبل يك مذاکرانی بوده است که يك تاسیساتی ضرورت
دارد در این سال اضافه شود و همینطور در خود مجلس
شورای ملی هم از اوایل سال گذشته این مذاکرات بوده
منتهی تصویب لایحه يك قدری طول کشیده و حالا هم
وقتی باین لایحه رای داده شود باین نظر است که بودجه
۱۳۰۶ مطابق همین لایحه تشکیل خواهد شد البته
وقتی این لایحه تصویب شد برای ۱۳۰۶ آن نظر باینی
که حالا آقای آقا سید یعقوب فرمودند و خیلی تکران
هستند تا مین خواهد شد و تمام مخارج مطابق این لایحه
در بودجه ۱۳۰۶ مرتب خواهد شد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای میگیریم باین دو ماده با اوراق آقایانیکه

تصویب میکنند. اوراق سفید میدهند

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده و نتیجه بطریق
ذیل حاصل گردید)

ورقه سفید علامت قبول ۷۹ ورقه کبود علامت رد ۱
اسامی موافقین: آقایان امیر حسین خان - افخمی - امام
جمعه امر - حاج میرزا حبیب الله امین - میرزا سید
مهدی معتمد - زعیم - ملک ابرج پور تیمور - مدرس
شیروان - طباطبائی دیبا - شیخ الاسلام ملا بری - دکتر
طاهری - نجومی - دکتر لقمان - امام جمعه شیراز -
سلطان محمد خان عامری - بحی خان زنگنه اعظمی -
محمد رضا - شریعت زاده - اسفند باری - فرمند - بدر
نظام مافی - دادگر - احتشام زاده - دشتی - میرزا

سید علی - اوانس خان مساعد - خطیبی - ملک مدنی
 غلامحسین میرزا - میرزاهاشم آشتیانی - ثقة الاسلام بروجردی
 جلالی - دکتر رفیع امین - اسکندر خاں مقدم
 سهراب خان ساکینیان - جهانشاهی - دولتشاهی - حاج
 شیخ عبدالرحمن صالحی - زوآر - امیر اسدالله خان
 عامری - اعتبار - باسانی - میرزا عبدالله خان ونوق
 مهدوی - دکتر مصدق - افشار - حائری زاده - میرمناز
 میرزا حسن خان ونوق - مرتضی قلیخان بیات - خواجوی
 مفتی - میرزا عبدالباقی - نظامی - حیدری - بامداد -
 نگهبان - معظمی - وکیلی طباطبائی - لبقوانی - ابراهیمی
 نابت - محمدولی میرزا - ذوالقدر - مخبر فرمند - فهیمی
 آقازاده سبزواری - دیوان بیگی - بی سلیمان -
 اسم مخالف - میرزا جواد خان امامی

رئیس - عده حاضر ۹۲ با ۷۹ رأی تصویب شد.
 پیشنهاد ختم جلسه شده است.

مجلس نیمساعت بعد از ظهر ختم شد

جمعی از نمایندگان - صحیح است
 رئیس - آقای وزیر مالیه

وزیر مالیه - خواستم تقاضا کنم که خبر کمیسیون
 بودجه راجع بمطالبات کپانی شنیدر جزو دستور شود
 چون موعدش منقضی میشود و باید تکلیفش در مجلس
 معلوم شود

رئیس - دستور راعرض میکنم اگر تصویب فرمودید
 از همان قرار رفتار میشود. دستور: اولاً خبر کمیسیون
 بودجه راجع بکمپانی شنیدر ثانیاً خبر کمیسیون بودجه
 راجع باضافات بودجه صحیه مملکتی. ثالثاً خبر کمیسیون
 محاسبات راجع باستخدام انوموزر برای مطبعه مجلس
 رابعاً خبر کمیسیون بودجه راجع به سردار رشید. مخالفی
 ندارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - جلسه آتیه پس فردا چهار قبل از ظهر

قانون

اجازه پرداخت تتمه اضافه حقوق مصوبه اعضاء و اجزای اداری مجلس از آغاز سال ۱۳۰۵

مصوبه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۶ شمسی

ماده واحده - مبلغ نه هزار و هفتصد و یکتومان تتمه اضافه حقوق مصوبه برای اعضاء و اجزای مجلس
 (علاوه بر اعتباری که اداره مباشرت در ضمن بودجه ۱۳۰۵ مصوبه ۲۹ دی ۱۳۰۴ داشته است) مطابق
 رتبه های مشخصه از آغاز سال ۱۳۰۵ منظور و نادیه خواهد شد
 تبصره - کسور تقاعد اعضاء و مستخدمین اداری مجلس از ابتدای سال ۱۳۰۵ که آغاز اجرای قانون
 استخدام اداری مجلس است محسوب خواهد گردید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیستم فروردین یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب
 مجلس شورای ملی رسید
 حسین پیرنیا: رئیس مجلس شورای ملی

قانون

اعتبار بودجه سنه ۱۳۰۶ و سایر اعتبارات مربوطه بسنه مالی ۱۳۰۵ وزارت عدلیه

مصوب ۲۰ فروردینماه ۱۳۰۶ شمسی

ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود حقوق اشخاصی را که در تاریخ انحلال (۱۳۰۵)
 تشکیلات وزارت عدلیه مشغول کار بوده اند اعم از مرکز و ولایات تا آخر اسفند ۱۳۰۵ بپردازد - مستخدمین
 مزبور از ابتدای ۱۳۰۶ تا موقعی که مجدداً بخدمت منصوب نشده اند منتظر خدمت وزارت عدلیه محسوب
 خواهند بود.

ماده دوم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود مطابق تشخیص وزارت عدلیه حقوق مستخدمین جدید
 آن وزارتخانه را که در بهمن یا اسفند ۱۳۰۵ استخدام شده اند از محل صرفه جوئیهای بودجه ۱۳۰۵ وزارت
 عدلیه بپردازد.

ماده سوم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶ مبالغه که در
 نتیجه حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی میشود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید اعم از مرکز و ولایات بتشخیص
 وزارت عدلیه بپردازد

تبصره ۱ - حداقل حقوق قضات و صاحبمنصبان پارک پنجاه تومان و حداکثر رتبه مادون رئیس ومدعی العموم
 دیوان عالی نیمی چهارصد تومان خواهد بود

تبصره ۲ - وزارت مالیه مکلف است برای توسعه تشکیلات عدلیه ولایات معادل چهارصد هزار تومان علاوه
 بر اعتبار ۱۳۰۵ وزارت عدلیه محلی تهیه و بر بودجه ۱۳۰۶ آن وزارتخانه علاوه و پیشنهاد نماید

ماده ۴ - وزارت مالیه مجاز است از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵ نامیزان یکصد هزار تومان برای
 ساختمان عمارتی جهت وزارت عدلیه و تهیه اثاثیه آن پرداخت نماید

ماده ۵ - وزارت مالیه مجاز است مبلغ هشت هزار و هشتاد و چهار تومان بابت تشکیلات جدید که در ۱۳۰۵ از محل اعتبار دولت و از اختیار تبصره مصوبه مجلس شورای ملی در ششماه اول سال پرداخته شده یا میبایست پرداخته شود و در ششماه آخر سال هم نیز باید پرداخته شود بوزارت عدلیه تأدیه نماید .
تبصره - معادل سه هزار و پنجاه و چهار تومان حقوق چهار نفر مفتشین وزارت عدلیه علاوه بر اعتبار فوق بوزارت خانه مزبور پرداخته خواهد شد
ماده ۶ - بوزارت مالیه اجازه داده میشود قروض وزارت عدلیه را بابت خرید ملزومات برای مرکز و ولایات و عیدی مستخدمین جزء و تفاوت مخارج محبوسین و غیره که در ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ تمهید نموده بمبلغ دوازده هزار و پانصد و نود و دو تومان و سه قران و چهارصد دینار پرداخت نماید .
ماده ۷ - وزارت عدلیه مکلف است که بودجه مشروح خود را تا آخر خردادماه ۱۳۰۶ تهیه و به مجلس شورای ملی تقدیم دارد .

ماده ۸ - مقصود از اعتبارات مذکوره در ماده سوم مبلغ شصت و هشتاد هزار تومان است .
این قانون که مشتمل بر هشت ماده است در جلسه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۶ شمسی بمجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی - حسین پیرنیا

قانون

بودجه اضافی سنه ۱۳۰۵ وزارت معارف

مصوب ۲۰ فروردین ۱۳۰۶ شمسی

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است بودجه اضافی ۱۳۰۵ وزارت معارف را که مبلغ آن بالغ بر بیست و هشت هزار و پانصد و نود و سه تومان میباشد برطبق صورت ضمیمه پرداخت نماید .
ماده دوم - مجلس شورای ملی مبلغ ۱۴۲۵۹ تومان تنمیه اعتبارات ۱۳۰۴ وزارت معارف را که در جزء بودجه ۱۳۰۵ در حدود پرداختی اسفند ۱۳۰۴ پرداخت شده تصویب مینماید .
این قانون که مشتمل بر دو ماده و یک صورت ضمیمه است در جلسه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۰۶ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
حسین پیرنیا : رئیس مجلس شورای ملی

ملاحظات	مبلغ		مدت	شرح	ردیف
	د	قران			
	۶۰۰		چهار ماهه	ضباط پرسنل	۱
	۲۷۲۰		»	عضو تفتیش	۲
	۶۵۶۰		»	معاون اداره معارف	۳
	۲۱۶۰		»	عضو معارف	۴
	۱۴۸۰		»	»	۵
	۱۲۸۰		»	نجات اوقاف مرکزی	۶
	۵۷۲۰		»	محاسب اول	۷
	۲۱۶۰		»	دفتر دار محاسبات	۸
	۱۹۶۰		»	محاسب	۹
	۱۲۸۰		»	متصدی دفتر اموال دولتی	۱۰
	۱۶۸۰		»	دفتر دار ملزومات	۱۱
	۹۶۰		سه ماهه	نجات	۱۲
	۴۰۰۰		چهار ماهه	مستخدمین جزو وزارتخانه پنج نفر	۱۳
	۸۰۰		»	بقیه حقوق رئیس معارف آبلان	۱۴
	۱۲۰۰		»	» » » اصفهان	۱۵
	۱۶۰۰		»	» » » مازندران	۱۶
	۶۰۰		سه ماهه	منشی و نجات معارف بنادر جنوب	۱۷
	۳۰۰		»	مستخدم » » »	۱۸
	۱۰۰۰۰		چهار ماهه	اعتبار تأسیس دارالتالیف و دارالترجمه	۱۹
	۲۴۰۰		»	حقوق معاملات هفتدی	۲۰
	۱۸۰۰		»	دفتر دار و معلم مدرسه بهلوی	۲۱
	۴۰۰		»	معلم مدرسه موزیک	۲۲
	۶۰۰		»	مستخدم مدرسه موزیک	۲۳
	۱۲۹۰		سه ماهه	اعتبار تأسیس مدرسه ونک	۲۴
	۴۰۰۰		چهار ماهه	اعانه مدرسه زرتشتیان	۲۵
				بقیه حقوق مدیر جدید مدرسه شاعیه ۵۰ تومان	۲۶
				اضافه حقوق سه نفر عضو معارف شیراز هیجده	
	۳۰۰۰		سه ماهه	تومان کمک خرج مدرسه چهارم سی و دو تومان	
	۱۲۰۰		»	حقوق معلمین پنج و شش شیراز	۲۷
	۹۰۰		»	حقوق معاملات پنج و شش شیراز	۲۸
	۱۷۴۰		»	اعتبار تأسیس مدرسه بهبهان	۲۹
	۱۵۰۰		»	» » یکباب مدرسه طالش	۳۰
	۹۰۰		»	اعانه مدرسه دهگرد	۳۱
	۴۵۰		»	» » نداشتن پرد	۳۲

ملاحظات	مبلغ		مدت	شرح	شماره
	د	قران			
	—	۹۰۰	سه ماهه	اعانه مدرسه زید آباد سیرجان	۲۳
	—	۹۰۰	»	اعتبار تاسیس مدرسه نسوان سیرجان	۲۴
	—	۹۰۰	»	» » » رفسنجان	۲۵
	—	۹۰۰	یکساله	اعانه مدرسه نور بخش بروجرد	۲۶
	۷۲۰۰			اعتبار کلاس شش مدرسه متوسطه شرف مظفری	۲۷
	۷۲۰۰			» » » » ثروت	۲۸
	—	۱۵۰	یکماهه	منشی معارف ملایر	۳۹
	—	۷۰۰	دو ماهه	اعانه مدرسه همت سمنان	۴۰
	—	۵۰۰	»	اعانه مدرسه سعادت دامغان	۴۱
	—	۴۰۰	»	» » نصریه شاهرود	۴۲
	—	۲۴۰	سه ماهه	مستخدم اوقاف سمنان	۴۳
	—	۶۰۰	»	اعانه مدرسه طاهریه بزد	۴۴
	—	۹۰۰	»	» » حسن آباد کروس	۴۵
	—	۱۰۰۰۰		» مدارس بین النهرین	۴۶
	—	۱۶۰۰	چهار ماهه	حقوق مستخدمین موزه و کتابخانه	۴۷
	—	۱۵۶۰	سه ماهه	متصدی احصائیه	۴۸
	—	۶۰۰۰	یکساله	اعانه دار التریه لقمانبه پاریس	۴۹
	—	۲۰۰۰	چهار ماهه	خرج تحصیل آقا میرزا عبدالله خان دشتی	۵۰
	—	۲۰۰۰	»	» » آقا میرزا عبدالحسین خان اعتبار	۵۱
	۲۲۲۴۵			اضافه اعتبار ملزومات و متفرقه وزارتخانه و مدارس	۵۲
	—	۴۰۰۰		» » پست و تلگراف وزارتخانه	۵۳
	—	۱۴۰۰۰		» » مرمت و خرید اثاثیه مدارس	۵۴
	—	۲۰۰۰۰		» » خرج سفر	۵۵
	—	۱۵۵۰		» » سوخت و تعمیر بخاری	۵۶
	—	۲۰۰۰		» » مدوس مستخدمین و محصلین موزیک	۵۷
	—	۶۰۰۰		اضافه اعتبار چرخ خیاطی مدارس نسوان	۵۸
	—	۱۰۰۰۰		» » فوق العاده بدی آب و هوا	۵۹
	—	۷۸۴۰		» » پست و تلگراف ولایات	۶۰
	—	۲۰۳۹۵		» » اثاثیه مدارس نسوان مرکز و ولایات	۶۱
	—	۴۰۰۰۰		اعتبار اثاثیه مدارس حومه طهران	۶۲
	—	۸۰۰۰		اضافه اعتبار اثاثیه مدارس مرکز و حومه	۶۳
	۲۵۹۹۶۰			جمع	
	۲۵۹۷۰			اعتبار صدی دو	
	۲۸۵۹۳۰			جمع کل	

صورت فوق ضمیمه قانون بودجه اضافی سنه ۱۳۰۵ وزارت معارف بوده و صحیح است